

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קה.

עין משפט
גזול

קלג א מ"י פ"ח מהל' גזילה ואבדה הלכ' ד' ופ"ו מהל' שטות הלכה ג ד סמנ' לאוין דה' ועשין עג:
קלג ב מ"י פ"ח מהל' גזילה ואבדה הלכה יא סמנ' עשין עג טור ש"ע ק"מ ס' שס סעיף ג:
קלד ג מ"י שס פ"א הלכה ו סמנ' שס טו"ש ע"מ ס' שס סעיף ג:
קלה ד ה מ"י שס טו"ש ע"מ ס' שס סעיף ד:
קלו ו מ"י פ"ח מהלכות מירות הלכה ו:
קלז ז ח מ"י שס הלכ' ו:
קלח ט י ב ל מ"י פכ"ז מהלכות טומאה מט הלכה ח:

אמר רבא גזל שלש אנדרות בג' פרושות והוולו ועמדו על שתיים חייב להחזיר לו אחרת. פי' אם ישנה ענין מחזיר אותה ואם לאו משלם ליה שזה פרוטה כמו שהיתה שזה בשעת הגזילה והוא הדין באחת שגולה והחולה שמחזיר לו אגודה או דמיה אלא רבותא נקט דאפילו בשלש דקיים מצות השנה בתרתי אפ"ה חייב להחזיר לו אחת אע"ג דמהאי ותנא תנא דמיתא לא משמע מינה אלא היכא דגזל אחת והחולה דהיה דמיה לגזל חמץ ועבר עליו הפסח הדין רבותא דג' קאמר רבא מסביר ומדנקט והחולו משמע דפשיטא ליה דאם גזל ג' אגודות שוות שמי פרוטות והחזיר לו ב' מהן דלא מייחיד להחזיר לו שלישות כיון דמעיקרא בשעת גזלה לא היו ממונה ולשמה תיקר לא מיישינ:

ה"ג בעי רבא גזל ב' אנדרות בפרושה והחזיר אחת מהן מהו מי אמר' השתא מיהא ליבא גזילה גביה או דלמא הא לא אהדר גזילה ול"ג הא דגרס בספרים הוקרו ועמדה כו' **מצות השבה** אין כאן. נראה דלא צ"י למיפשט אלא דלא מעכב מצות השבה ומצות השבה מיהא לא קיים: **מצות גזילה** אין כאן. ומעכב מלשמות יין ומלמנות למתים כאלו לא גילה כלומר כמ"ד גילוח מעכב דלחך ישתא הנזיר יין אחר כולם א"כ לענין מצות קאמר דלא קיים מצות גזילה ואליבא דכ"ע דלוגתא היא דנזיר צ"י ג' מינין (דף מו:). **הרי אמרו חבית שנקבה וסתמיה שמרים בו.** מה שפירש בקונטרס חבית שנתנה ע"פ ארובה ומלאת על העלייה אין נראה דהיה משנה דמיתא בסמוך חבית שנקבה היא כמ"ד כלים פ"י (מ"ו) דמשמע דמיייר להליל מה שנתנה אס היא צאהל המת דאי הוה מיייר ע"פ ארובה היה לו לשנותה במס' אהליות ועוד לשון הלכה לא הוה משמע הכי דה"ל למימר חולצת ונראה לפרש דאיייר חבית המוקפת למיד פתיל שאין טומאה נכנסת בה צאהל המת ונקבה בכונס משקה דהכי הוה שיעורא דלחמך במס' כלים (פ"ט מ"ח) וסתמיה שמרים מלאת על כל מה שנתנה והיא דלחך כסוף המלניע (שם דף נז.) ולענין למיד פתיל עד שיפחת רובו היינו בסתמיה שאם נקבה וסתמיה הוה שם כלי עליה עד שיפחת רובה דלא לא מהני לה סתמיה דהוה כאוכלים שגיבול דמיט כיון דאין שם כלי עליו ולא כמו שפ"י בקונטרס דהמלניע ולענין למיד פתיל עד שיפחת רובו דכלי חרס המוקף למיד פתיל אין טומאה נכנסת דרך נקביו עד שיפחת רובו דממוכר במסכת כלים שפירש שלש דשיעורו בכונס משקה וכן משמע דהיה שמצא התם בקונטרס נתנה קדירה ע"פ ארובה דלחך ד"ש הכל טמאים בכונס משקה ואפילו צ"ה לא מטהרי אלא עליה אכל קדירה טמאה אלא

ועוד דקמשי ליה כשעמד דבין קודם מיתמו והן העמדה מאי מהני הרי כבר נשבע ולא הוה דהא אוקמינן דלא הוה אכז והוה צנו ועוד דקמשי כשעמד דבין מכלל דעד השתא בשלש עמד דבין והא נשבע הוא ואצ"ו קמי מכלל דצ"ד הוה הלכך ל"ג ליה. וה"ג

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשעמד בדיון אי בשעמד בדיון אפילו חומש נמי משלם אמר רב הונא בריה דרב יהושע לפי שאין משלמין חומש על כפירת שעבוד קרקעות אמר רבא אמר הכא במאי עסקינן כגון שהיתה דיסקיאי של אביו מופקדת ביד אחרים קרן משלם דהא איתיה חומש לא משלם דכי אישתבע בקושטא אישתבע דהא לא הוה ידע: חוץ מפחות שוה פרוטה בקרן כו': אמר רב פפא לא שנו אלא שאין גזילה קיימת שמה תייקר איכא דאמרי אמר רב פפא לא שנו אלא קיימת ולא שנו שאין גזילה קיימת אינו צריך לילך אחריו לחיוב שמה תייקר איכא דאמרי אמר רב פפא לא שנו אלא קיימת ולא שנו שאין גזילה קיימת אינו צריך לילך אחריו לשמה תייקר לא חיישינן אמר רבא גזל שלש אנדרות בשלש פרושות והוולו ועמדו על שתיים אם החזיר לו שתיים חייב להחזיר לו אחרת ותנא תנא גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך טעמא דאיתיה בעיניה הא ליתיה בעיניה אע"ג דהשתא לאו ממונה ^(א) כיון דמעיקרא ממונה הוא בעי שלומי הכא נמי אף על גב דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוה שוה פרוטה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי אנדרות בפרושה והחזיר לו אחת מהן מהו מי אמרין השתא ליכא גזילה ^(ב) או דלמא הא לא הדר גזילה דהואי גביה דהדר פשטה גזילה אין כאן השבה אין כאן אי גזילה אין כאן השבה יש כאן והכי קאמר אף על פי שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן ^(ג) ואמר רבא הרי אמרו גזיר שגזילה ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא גזילה אחת ונשרה אחת מהו ואמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא גזיר שגזילה אחת אחת קא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגזילה אחת מי אמרין השתא מיהת הא ליכא שיעור או דלמא הא לא גזילה הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גזילה לא הוה ב' שערות הדר פשטה שער אין כאן גזילה אין כאן אי שער אין כאן גזילה יש כאן הכי קאמר אע"פ ששער אין כאן ^(ד) מצות גזילה אין כאן ואמר רבא הרי אמרו ^(ה) חבית שניקבה וסתמיה שמרים הצילוח ^(ו) בעי רבא אגף חציה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משנתנו היא זו דתנן ^(ז) חבית שניקבה וסתמיה שמרים הצילוח ^(ח) פקקה בזמורה עד שימרח ליהו בה שתיים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחבירתה טעמא דמרח הא לא מרח לא אמאי ותייהו כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא נשבע

אמרו ^(ט) גזל חמץ ועבר עליו טומאה נכנסת בתוכו בכונס משקה: **אגף חציה.** תימה היכי דמיה הך צעיר להנך צעיות דלעיל דכיון דגף אין כאן נקב ולמה לא תועיל הסתמיה דמ"ל אס לא נקבה מעולם אלא כך ומ"ל שאגף חציה [ועוד] תימה דהכא אמר בסתמיה שמרים שמה סתמיה וצפ"ק דיכנתו (דף טו:) וזימין אמרין אגף חציה לינקב ומודים שאם נקבה וסתמיה שמרים שהיא טומאה וי"ל דהתם ודאי לענין הכשר מסתמא לא ניחא להו לצעלים כמה שיוצא ממנה כיון שנקבה אף על פי שסתמיה שמרים לאו סתמיה מעלייתא היא אכל לענין להליל מטומאה הוה סתמיה מעלייתא:

(א) לעיל טו: (ב) מיר מהל' (ג) כלים פ"י מ"ו (ד) לעיל טו: (ה) ס"א ל"ג

הגהות הב"ח

(א) גבי דהשתא לאו ממונה הוא כיון: (ב) שם ל"א גזילה גביה או דלמא: (ג) רש"י ד"ה חבית וכו' ודמורה יפה וכו': (ד) בא"ד נפ' אלו כלים מליין:

מוסף רש"י

ותנא תנא. כלומר תלוי תנא שלט המסיענו מלח (קדושין כד:). גדל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו. לנגול. הרי שלך לפניך. ענין ממות שוה. דהוקא שאינו נכר הוא (דע"ל טו:) ונלמד ששם לו אותו וקרינה בה והכי את גזילה אשר גזל שהי לא נשמה (ג"ס).

רבינו חננאל

רבא אמר הב"ע כגון שהיתה דיסקיאי של אביו מופקדת ביד אחר. פי' שני שקין מחוברין ומנוחין על החמור. אחד מצד זה ואחד מצד אחר. וכלשון ישמעאל אלכרי. איכא דאמרי אמר רב פפא לא תימא הני מילי היכא דאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו. לא שנו גזילה קיימת לא שנו אין גזילה קיימת לשמה תייקר לא חיישינן. וכן הלכה. וכן פסק בפר"ח דצ"ל אין משלמין חומש על שבעות כפירת שעבוד קרקעות. פי' כגון שאין גזילה קיימת וכוין שהיתה קרקע ובה הגזול לטרפו להפרע דמי גזילה שגזלו אביו ודחה הירוש וכפר ונשבע בה. נמצאת שבעתו שכפר ונשבע על שניה גזילות אחת ואע"פ דנשרה שניה גזילה הוא: **שנשרה אחת.** שנשרה לגלגל אין כאן שיעור גזילה: **ה"ג מי אמרין השתא מיהת ליכא שיעור: חבית שניקבה וסתמיה שמרים.** ונתנה ע"פ ארובה ^(א) וממרתה יפה סביבותיה וטומאה צבית מלאת על העלייה כולה מלכא בה שום טומאה דסתימת שמרים סתמיה היא ולא שטתה ציה טומאה במסכת כלים בפרק (ו) ואלו מליין: **אגף.** לשון מגופה. אגף חציה היה זה מחתיה שיעור נקב לטמא וכלי המקבל טומאה אינו חוץ צפני הטומאה ואגף ציטט חציה מהו מי אמרין השתא מיהת ליכא שיעור סתמיה: **פקקה בזמורה.** ואין שם שיעור: **עד שימרח.** ציטט מן הדדין של זמורה לסותמו היטב:

נשבע אמרו ^(ט) גזל חמץ ועבר עליו טומאה נכנסת בתוכו בכונס משקה: **אגף חציה.** תימה היכי דמיה הך צעיר להנך צעיות דלעיל דכיון דגף אין כאן נקב ולמה לא תועיל הסתמיה דמ"ל אס לא נקבה מעולם אלא כך ומ"ל שאגף חציה [ועוד] תימה דהכא אמר בסתמיה שמרים שמה סתמיה וצפ"ק דיכנתו (דף טו:) וזימין אמרין אגף חציה לינקב ומודים שאם נקבה וסתמיה שמרים שהיא טומאה וי"ל דהתם ודאי לענין הכשר מסתמא לא ניחא להו לצעלים כמה שיוצא ממנה כיון שנקבה אף על פי שסתמיה שמרים לאו סתמיה מעלייתא היא אכל לענין להליל מטומאה הוה סתמיה מעלייתא: